C/2024/6300

22.10.2024

SDĚLENÍ KOMISE,

kterým se předkládá aktualizace víceletého prováděcího plánu na rok 2024 pro vytvoření evropského prostředí jednotného námořního portálu

(C/2024/6300)

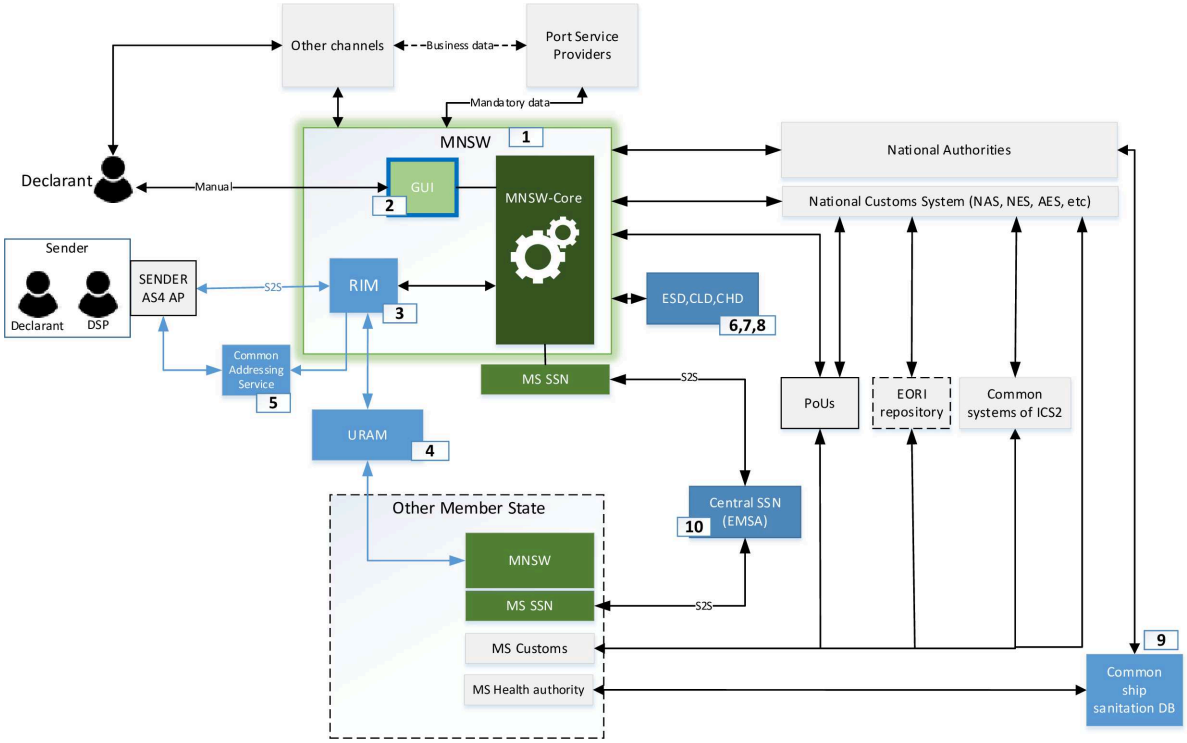
1. Souvislosti

Nařízení o evropském prostředí jednotného námořního portálu ([1]) je založeno na stávající síti vnitrostátních jednotných námořních portálů a zřizuje společné, interoperabilní prostředí pro hlášení informací z lodí na břeh během zastávky v přístavu. Toto nařízení zmocňuje Komisi k tomu, aby připravila standardizovaný soubor údajů pokrývající všechny ohlašovací povinnosti a aby vyvinula a udržovala společná rozhraní a služby pro vnitrostátní jednotné námořní portály. Nařízení se použije od 15. srpna 2025. Tento víceletý prováděcí plán se po náležitých konzultacích s odborníky z členských států každoročně v souladu s článkem 19 nařízení o evropském prostředí jednotného námořního portálu aktualizuje. První verze tohoto dokumentu byla přijata Komisí v roce 2021 ([2]) a následně byla v roce 2023 aktualizována ([3]).

2. IT struktura evropského prostředí jednotného námořního portálu

Evropské prostředí jednotného námořního portálu je decentralizované prostředí založené na síti vnitrostátních jednotných námořních portálů. Každý z těchto vnitrostátních jednotných námořních portálů poskytuje: i) modul harmonizovaného rozhraní pro podávání zpráv pro komunikaci mezi systémy a ii) grafické uživatelské rozhraní pro komunikaci mezi uživatelem a systémem umožňující deklarantům sdělovat informace v rámci své ohlašovací povinnosti. Toto prostředí doplňují společné služby, jako jsou: i) systém registrace uživatelů evropského prostředí jednotného námořního portálu a správy přístupu k němu (URAM); ii) společné databáze a iii) společná adresovací služba.

Struktura evropského prostředí jednotného námořního portálu na vysoké úrovni kolem jednoho vnitrostátního jednotného námořního portálu

Výše uvedený obrázek ukazuje strukturu evropského prostředí jednotného námořního portálu na vysoké úrovni z pohledu členského státu, včetně interakcí vnitrostátního jednotného námořního portálu s deklaranty, poskytovateli datových služeb a systémy orgánů členských států.

([1]) Úř. věst. L 198, 25.7.2019, s. 64.
([2]) Úř. věst. C 299, 27.7.2021, s. 3.
([3]) Úř. věst. C, C/2023/100, 6.10.2023.

Jednotlivé složky jsou uvedeny níže:

Prvek	Popis	Články
1	Vnitrostátní jednotný námořní portál	čl. 2 bod 3
2	Grafické uživatelské rozhraní	čl. 2 bod 9, čl. 6 odst. 4
3	Modul rozhraní pro podávání zpráv	čl. 2 bod. 4, čl. 6 odst. 1
4	Systém URAM	čl. 12 odst. 1, 2 a 3
5	Společná adresovací služba	čl. 2 bod 10
6	Databáze lodí evropského prostředí jednotného námořního portálu	článek 14
7	Společná databáze míst	článek 15
8	Společná databáze nebezpečného zboží	článek 16
9	Společná databáze o hygienických podmínkách na lodích	článek 17
10	Systém SafeSeaNet (vnitrostátní a centrální)	čl. 8 odst. 4

3. **Přijímání sekundárních právních předpisů**

Komise dosud přijala tyto sekundární akty:

— nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2023/205 ([4]), kterým se stanoví soubor údajů evropského prostředí jednotného námořního portálu,

— prováděcí nařízení (EU) 2023/204 ([5]) obsahující první soubor specifikací a pravidel pro harmonizované aspekty vnitrostátních jednotných námořních portálů a pro tři společné databáze v rámci evropského prostředí jednotného námořního portálu ([6]),

— prováděcí nařízení (EU) 2023/2790 ([7]), kterým se stanoví specifikace pro modul rozhraní pro podávání zpráv a systém URAM.

Tyto tři sekundární akty měly být přijaty do 15. srpna 2021. Vzhledem k několika faktorům, jako byly pandemie COVID-19 a zvýšená technická složitost vyžadující rozsáhlé konzultace s odborníky z členských států, se však tato lhůta ukázala být příliš ambiciózní. Poslední akt byl proto přijat dne 14. prosince 2023. Aby se však urychlilo provádění nařízení o evropském prostředí jednotného námořního portálu, začala Komise před přijetím výše uvedených sekundárních právních předpisů připravovat s pomocí Evropské agentury pro námořní bezpečnost (EMSA) a v úzké spolupráci s členskými státy a odvětvím hlavní společné složky (modul rozhraní pro podávání zpráv a systém URAM) a pokyny pro výměnu zpráv (podrobnosti viz kapitola 5).

Další sekundární akty jsou plánovány takto:

— aktualizace souboru údajů evropského prostředí jednotného námořního portálu ([8]) (plánováno na rok 2024),

— stanovení specifikací společné adresovací služby (plánováno na rok 2025),

— stanovení specifikací společné databáze o hygienických podmínkách na lodích (plánováno na rok 2025),

([4]) Úř. věst. L 33, 3.2.2023, s. 24.
([5]) Úř. věst. L 33, 3.2.2023, s. 1.
([6]) Vzory tabulek uvedené v příloze I prováděcího nařízení (EU) 2023/204 připravuje Evropská agentura pro námořní bezpečnost (EMSA) a budou k dispozici orientačně ve třetím čtvrtletí roku 2024.
([7]) Úř. věst. L, 2023/2790, 18.12.2023.
([8]) Podle čl. 3 odst. 3 Komise s technickou pomocí agentury EMSA pravidelně aktualizuje soubor údajů evropského prostředí jednotného námořního portálu.

— vypracování seznamu relevantních informací, které mají být opakovaně použity a zpřístupněny při další zastávce v přístavu (bude stanoveno) ([9]).

4. **Strategie pro zapojení zúčastněných stran**

Aby se zajistilo, že konzultace s odborníky z členských států a podnikatelskou sférou budou probíhat transparentním způsobem a v dostatečném předstihu, zřídila Komise v roce 2023 expertní skupinu pro koordinaci evropského jednotného námořního portálu (European Maritime Single Window Coordination Group). Členy této expertní skupiny jsou národní koordinátoři pro evropské prostředí jednotného námořního portálu, jak je stanoveno v článku 18 nařízení o evropském prostředí jednotného námořního portálu. Do skupiny jsou jako pozorovatelé přizvána také hlavní odvětvová sdružení. Tato expertní skupina se schází pravidelně a umožňuje Komisi sledovat vývoj a diskutovat o pokroku. Členským státům slouží také jako fórum pro výměnu osvědčených postupů.

Vzhledem k tomu, že nařízení o evropském prostředí jednotného námořního portálu se vztahuje na několik celních formalit při vstupu a výstupu, konzultuje Komise také často skupiny odborníků z oblasti cel, jako je koordinační skupina pro elektronické celnictví a skupina zástupců celních orgánů a podniků (spravovaná GŘ TAXUD). Komise tyto skupiny odborníků z oblasti cel konzultuje prostřednictvím společných setkání.

Pro zajištění trvalého propojení a interoperability mezi evropským prostředím jednotného námořního portálu a systémem Unie pro výměnu informací na moři (SafeSeaNet) Komise informuje rovněž řídící skupinu na vysoké úrovni pro správu digitálního systému a digitálních služeb námořní dopravy, která je příslušná pro veškeré změny systému SafeSeaNet.

5. **Harmonogram vývoje a testování společných složek a služeb**

Modul rozhraní pro podávání zpráv

Po vydání verze 1.0 v srpnu 2022 byla v prosinci 2023 vydána aktualizovaná verze 3.0 modulu rozhraní pro podávání zpráv. Tato aktualizovaná verze 3.0 zahrnovala další funkce a zajišťuje soulad se specifikacemi pro modul rozhraní pro podávání zpráv obsaženými v prováděcím nařízení (EU) 2023/2790. Členským státům byla zpřístupněna veškerá dokumentace potřebná pro integraci do jejich vnitrostátního jednotného námořního portálu. Členské státy by měly s podporou Komise nejprve provést testy shody, aby ověřily, zda byl modul rozhraní pro podávání zpráv do vnitrostátního jednotného námořního portálu správně integrován. Poté by měly provést testy a zajistit nezbytnou integraci s dalšími dotčenými orgány. Poté by měly se zúčastněnými stranami z odvětví otestovat propojení a procesy celého svého vnitrostátního jednotného námořního portálu.

S cílem doplnit fungování modulu rozhraní pro podávání zpráv vypracovala agentura EMSA v prosinci 2023 v úzké spolupráci s Komisí, odvětvím lodní dopravy a členskými státy pokyny pro výměnu zpráv a zpřístupnila je členským státům. Uvedené pokyny pro výměnu zpráv popisují zprávy (formality a odpovědi), které mají být prostřednictvím modulu rozhraní pro podávání zpráv vyměňovány mezi odesílateli a vnitrostátními jednotnými námořními portály, jak požaduje článek 2 prováděcího nařízení (EU) 2023/2790. Od té doby agentura EMSA tyto pokyny pro výměnu zpráv dále zdokonalila a vyvíjí technické znázornění formalit a odpovědí z pokynů pro výměnu zpráv (soubory s definicí schématu XML – XSD). Očekává se, že Komise koncem třetího čtvrtletí roku 2024 ve spolupráci s agenturou EMSA rovněž zveřejní pokyny pro výměnu zpráv s technickými specifikacemi zpráv pro použití odvětvím a bude je pravidelně udržovat.

Systém registrace uživatelů evropského prostředí jednotného námořního portálu a správy přístupu k němu (URAM)

Spolu s modulem rozhraní pro podávání zpráv Komise v prosinci 2023 zřídila a zpřístupnila společný systém registrace uživatelů a správy přístupu (URAM), který má usnadnit autentizaci odesílatelů (deklarantů a poskytovatelů datových služeb), kteří se připojují k modulu rozhraní pro podávání zpráv členského státu. Centrální služby systému URAM byly členským státům zpřístupněny v prostředí pro testování shody, aby mohly provádět integrační testy propojení a interakcí mezi jejich modulem rozhraní pro podávání zpráv a službami systému URAM. Členské státy budou spravovat autentizaci ve svém grafickém uživatelském rozhraní v souladu s pravidly stanovenými v nařízení (EU) č. 910/2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu (nařízení eIDAS) ([10]).

([9]) Agentura EMSA provede studii proveditelnosti s cílem určit prvky údajů pro případné opakované použití, přičemž se zohlední veškerá omezení a podmínky stanovené příslušnými právními předpisy a pravidly pro ochranu osobních a obchodně citlivých údajů. Jakmile budou tyto údaje definovány, může být nutné systém SafeSeaNet, jeho mechanismy a rozhraní pro výměnu údajů (včetně nezbytných bezpečnostních opatření a dokumentace) modernizovat, aby se umožnilo větší opakované použití a sdílení údajů mezi vnitrostátními jednotnými námořními portály.

([10]) Úř. věst. L 257, 28.8.2014, s. 73.

Společná adresovací služba

Specifikace pro společnou adresovací službu požadované podle čl. 13 odst. 2 nařízení o evropském prostředí jednotného námořního portálu mají být přijaty orientačně do konce roku 2024. Očekává se, že vývoj této služby bude zahájen po úplném zavedení modulu rozhraní pro podávání zpráv.

Databáze

Agentura EMSA v současnosti podle plánu vyvíjí databázi lodí evropského prostředí jednotného námořního portálu, společnou databázi míst a společnou databázi nebezpečného zboží. Tato agentura dokončila příručku pro systémové rozhraní, která slouží pro všechny tři uvedené databáze, a veřejně ji zpřístupnila v květnu 2024 ([11]). Očekává se, že vývoj databází bude dokončen na konci třetího čtvrtletí roku 2024, kdy bude agentura EMSA připravena provést s členskými státy zkoušky při uvádění do provozu.

Pokud jde o databázi o hygienických podmínkách na lodích, její zavedení je stále ve fázi plánování a práce na přípravě jejích specifikacích začne orientačně v roce 2025. Jakmile bude tato databáze zpřístupněna, budou ji využívat příslušné zdravotnické orgány členských států k tomu, aby si mezi sebou vyměňovaly údaje v rámci zázemí vnitrostátního jednotného námořního portálu.

Podrobný harmonogram

Společné složky a služby	Stav	Výchozí hodnota									
		2024		2025				2026			
		Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Modul rozhraní pro podávání zpráv											
Modul rozhraní pro podávání zpráv v2.0 s ověřením odesílatele	dokončeno										
Modul rozhraní pro podávání zpráv v3.0 se syntaktickým ověřením ([1])	dokončeno										
Modul rozhraní pro podávání zpráv v3.1 s posíleným sémantickým ověřením		X									
Pokyny pro výměnu zpráv v1.0 a schémata zpráv		X									
(*) Integrace a testování členskými státy		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Systém URAM											
Centrální autentizační služba	dokončeno										
Centrální registr	dokončeno										
(*)Integrace s modulem rozhraní pro podávání zpráv členského státu ([2])		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Společná adresovací služba											
Zřízení centrálních uzlů			X	X							
(*)Integrace a testování členskými státy				X	X	X	X	X	X	X	X
Databáze lodí evropského prostředí jednotného námořního portálu											
Referenční soubor údajů a příručka pro systémové rozhraní	dokončeno										
Vývoj centrální databáze		X									
(*)Integrace se systémy členských států		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

([11]) http://emswe-db-sig.emsa.europa.eu/

Společné složky a služby	Stav	Výchozí hodnota									
		2024		2025				2026			
		Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Zkoušky při uvádění do provozu			X	X	X	X	X	X	X	X	X
Společná databáze míst											
Referenční soubor údajů a příručka pro systémové rozhraní	dokončeno										
Vývoj centrální databáze		X									
(*)Integrace se systémy členských států		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Zkoušky při uvádění do provozu			X	X	X	X	X	X	X	X	X
Společná databáze nebezpečného zboží											
Referenční soubor údajů a příručka pro systémové rozhraní	dokončeno										
Vývoj centrální databáze		X									
(*)Integrace se systémy členských států		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Zkoušky při uvádění do provozu			X	X	X	X	X	X	X	X	X

(*) Činnosti v oblasti integrace a testování shody týkající se společných složek a centrálních služeb závisí na časových možnostech každého členského státu a na vnitrostátním plánování.
([1]) Modul rozhraní pro podávání zpráv vyvinutý v souladu se specifikacemi.
([2]) Centrální služby systému URAM budou k dispozici v rámci akceptačního testování během integrace s moduly rozhraní pro podávání zpráv jednotlivých členských států. Po testování budou služby systému URAM k dispozici v produkčním prostředí.

6. **Uplatňování nařízení**

Práce Komise pokročila v souladu s aktualizací víceletého prováděcího plánu na rok 2023 ([12]), a to zejména v těchto třech oblastech: i) přijetí specifikací pro modul rozhraní pro podávání zpráv a systém URAM; ii) vydání modulu rozhraní pro podávání zpráv verze 3.0 a iii) dostupnost služeb systému URAM, což umožňuje zahájit vnitrostátní provádění.

Na straně Komise je **od druhé poloviny roku 2024** k dispozici testování společných složek a centrálních služeb (s výjimkou společné databáze o hygienických podmínkách na lodích a společné adresovací služby) se systémy členských států a toto testování bude probíhat v závislosti na časových možnostech a připravenosti členských států.

Pokud jde o **členské státy**, ačkoli **některé** z nich prováděcí činnosti spadající do jejich odpovědnosti **pozvolna zahájily**, další postupují pomaleji, než se původně plánovalo, a to i s ohledem na zpoždění popsaná výše. Očekává se, že provádění nebude mezi členskými státy časově sladěné a bude probíhat orientačně po dobu až osmnácti měsíců od data použitelnosti stanoveného v nařízení o evropském prostředí jednotného námořního portálu na 15. srpna 2025. Komise bude nadále sledovat provádění nařízení prostřednictvím průzkumů a úzké spolupráce s národními koordinátory. Rovněž bude podporovat členské státy na technické a provozní úrovni, aby se zajistilo, že společné složky a centrální služby budou ve všech vnitrostátních jednotných námořních portálech správně a rychle integrovány a testovány.

([12]) Úř. věst. C, C/2023/100, 6.10.2023.